

Turista bat Mediterraneoan

Lehen zatia

4 pertsonako taldeak egin.

Demagun 4 lagun zaretela, eta loteria tokatu zaizuela. Marokora bidaiatzea pentsatu duzue.

Gehien komeni zaizuen turismopaketea hautatu behar duzue. Horretarako, Interneten sartu behar duzue, bidaiantolatzaile onenaren eskaintza aukeratzeko.

Bestalde, bidaiagentzietako liburuxkak ere lor ditzakezue.

- Gutxi gorabehera 7 eguneko bidaia hautatu.
- Eskaintza tinta finez inprimatu.

Turista bat Mediterraneoan

Bigarren zatia

Bidaia aukeratu eta gero, saia zaitetze honako talde hauetakoren batean sailkatzen. Hau da, zuen eskaintzaren antz gehien duen taldea hautatu.

1. TALDEA. Luxuzko bidaia. Hotelek igerilekuak eta *spa* (salus per aquam) zentroak dituzte. Gainera, golfean aritzeko zelaiak daude hoteletan bertan edo inguruan. Marokoko hiri nagusiak ikustera ere joan gara. Bisita horiek auto pribatuan edo mikrobusean egingo ditugu. Jatorduak luxuzko jatetxeetan izango dira. Bidaia hegazkinez egingo dugu.

2. TALDEA. Plazereko bidaia, turista gisa. Hotelek gutxienez 4 izar izango dituzte. Igerilekua izango dute. Marokoko hiri nagusietara joango gara, autobusez edo trenez. Mantenu erdia prezioan sartuta dago. Bidaia hegazkinez egingo da.

3. TALDEA. Abenturazko bidaia. *Haimetan*, dendetan... egongo gara. Atlasera joango gara, bai eta hiri nagusietara eta basamortura ere. Bertako janaria prestatuko digun sukaldaria izango dugu. Erosketak azokan egingo ditugu. Azken gaua hotelean pasatuko dugu. Bidaia hegazkinez egingo dugu eta Marokon lur orotako ibilgailuz mugituko gara.

4. TALDEA. Gure kabuz egingo dugu bidaia. Autoz edo trenez joango gara. Ostatutan eta hango jendeak dituen logeletan egingo dugu lo. Marokoko bertako janaria jango dugu. Erosketak azokan egingo ditugu. Gidak alokatuko ditugu basamortuan ibiltzeko. Trenez, autoz eta lur orotako ibilgailuz egingo ditugu joanetorriak.

Zuen bidaia zein taldetan sartzen da?

Erantzun galdera hauei:

Interneten nolako bidaiamota dira ugarienak?

Turismoak atzerriko dibisak ematen dizkio herrialdeari. Zure bidaiako dirua norentzat izango da? Norentzat da onuragarria? Aukera hauetatik 4 hauta ditzakezu.

hoteletako jabeentzat eta enpresaburuentzat

golfzelaietako jabeentzat eta enpresaburuentzat

hoteletan lan egiten duen jendearentzat

hegazkinkonpainientzat

gidentzat eta gidarientzat

azoketako merkatariarentzat

merkatari txikientzat

herrialdeko biztanle arruntentzat

Zure bidaia egitean CO₂-kantitate handia ala txikia isuriko ote den esan eta idatzi. Zergatik?

Aukerako ariketa

Bazenekien hotelkate nagusietako enpresaburuak ez direla herrialdekoak bertakoak izaten?

Bila itzazu Interneten izen bereko hotelkateak munduan.

Turista bat Mediterraneoan

Hirugarren zatia

Zenbat ur kontsumitu dugun kalkulatzeko.

Ikus dezagun hautatutako bidaiaren arabera zenbat ur kontsumituko dugun. Bete ezazue taula. Imaginatu Marokon zaudela eta pentsatu zer egingo duzun goizean esnatzen zarenetik gauera arte.

Urkontsumoa errazago kalkulatzeko, begiratu kontsumotaulan.

Adibidez: Demagun igerilekuan 4 egunetan bainatzen zarela. Beraz:

Jarduera	Egunean zenbat aldiz	Zenbat egunetan	Litroak, guztira

Egin batezbestekoa eta kalkulatu bidaiari zenbat litro kontsumituko dituzun eguneko:

KONTSUMOTAULA

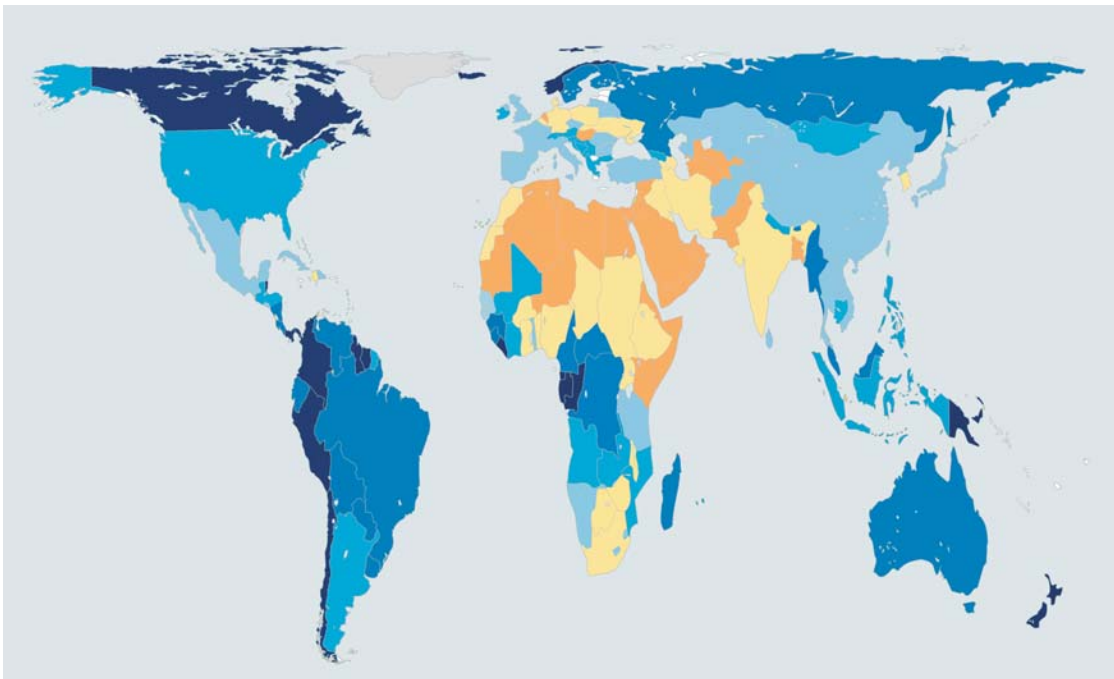
Jarduera	Litroak, gutxi gorabehera
Eskuak garbitzea (txorrota itxita dagoela)	2
Eskuak garbitzea (txorrota irekita dagoela)	18
Hortzak garbitzea (txorrota itxita dagoela)	2
Hortzak garbitzea (txorrota irekita dagoela)	15 -30
Bainatzea	200 - 300
Dutxatzea	30 (azkarra) - 80 (luzea)
Garbigailuzerbitzua	60 - 90
Hoteleko jatetxezerbitzua eta jatorduak (jatordu bat)	30
Hoteleko igerilekua erabiltzea (ura araztea...)	85
Luxuzko hoteleko spa zentroa erabiltzea	65
Bertako jatetxeko janarien zerbitzua (jatordu bat)	18
Komuneko tanga hustea (osorik)	15
Komuneko tangaren parte bat hustea (ura aurrezteko gailua du)	6
Edaria (eguneko)	2 litro/egun
Logelak garbitzea	10 litro/egun
Alokatutako autoa garbitzea	400 litro
Golfpartida. Golfean aritzeko 100 m ² ko zelaia ureztatzea.	400 litro

Guk zenbatetsitako kontsumotaula. Taula egiteko informazioa honako iturri hauetatik atera dugu:

http://mediambient.gencat.net/aca/ca//agencia/campanyes/raco/consells_practics_casa.jsp?ComponentID=65077&SourcePageID=65085#1

Aldera ditzagun:

Behatu ur-erabilgarritasunaren munduko mapari:

Font: World Resources 2000-2001, People and Ecosystems: The Fraying Web of Life, World Resources Institute (WRI), Washington DC, 2000

Behatu, halaber, taula honetako datuei::

Etxeko batez besteko kontsumoa (litro/biztanle/egun)	
Espainia	Maroko
147	50

%	Afrika	Espainia
nekazaritzan (%)	81,5	80
industrian (%)	5,5	6
etxeetan (%)	12	14

Honako datu hauetan oinarritu gara: http://webworld.unesco.org/water/ihp/db/shiklomanov/part'3/_Read'me.htm

Erantzun galdera hauei:

Maroko aberatsa ala pobrea da urari dagokionez?

Aldera itzazu zuk turista gisa kontsumitzen duzun urkantitatea eta Marokoko biztanleek kontsumitzen dutena. Nork kontsumitzen du ur gehiago?

Zure ustez, zer egin dezakezu bidai horretan ura aurrezteko? Zer egingo zenuke? Zer aldatuko zenuke?

Turista bat Mediterraneoan

Laugarren zatia

EZTABAIDA. (Ordu eta erdi)

Orain, klaseko guztion arteko eztabaida egin behar dugu.

Lehenik, prest egon behar duzue zuen iritziak azaltzeko! Testu batzuk izango dituzue lagungarri.

Bila ezazue Interneten turismo jasangarriaren definizio erraz bat.

- > Taldeka, honako galdera hauek prestatu.
- > Aukeratu taldeko ordezkaria.
- > Errespeta itzazue txandak eta hitzak.
- > Aukeratu denbora zainduko duen moderatzailea.
- > Eztabaidan, talde bakoitzak bere iritziak azalduko ditu. Azalpena eman eta gero, beste talde batek galderak egin ditzake, eta, era berean, aurkako iritziak azal ditzake.
- > Moderatzaileak galdera bakoitzetik ateratako ondorioak idatziko ditu arbelean.

Eztabaida galdera hauetan oinarrituko da:

1. Zein da gaur egungo turismoeskaintza zabalena?
2. Zer bilatzen dugu oporretan goazenean?
3. Zer arazo ekar ditzake turismoak? Eta zer onura?
4. Zer turismomota da onena herrialdeko jendearentzat? Eta ingurumenerako?

Zer egin dezakegu guk turistak garenean?

Testuak

1 Testua

Turismoak eragin ikaragarria du planetan, eta munduko industriarik handiena da. Munduko Turismo Erakundearen arabera (WTO), nazioarteko bidaietan ia bi mila milioi lortuko dira 2010. urtean (1993. urtean, 500 milioi izan ziren).

asaturismoak ingurumenkalte larriak eragiten ditu. Zientzialariek diotenez, 2015. urtean, airegarraioak eragingo du ozonoguzaren urteko hondamendiaren erdia. Jakina denez, bidaiak guztiguztiak ez dituzte turistek egiten, baina arazoa areagotu egiten dute. Gainera, kostaldean bereziki larria izaten da airearen poluzioa, lurzorua degradazioa eta uraren degradazioa. Izan ere, askotan, gehiegi ustiatzen dira kostaldeak. Ondorio nabarmenagoak ere badira: zer diozu leku xarmagarriak benetako zabortegi bihurtzen dituzten turista arduragabeei buruz?

Ba al da beste aukerarik? Bai. Egun gero eta errazagoa da opor eta bidaiak jasangarriak aurkitzea (kontserbazio eta zaharberritze proiektuak, borondatezko lanak egiteko kooperazio proiektuak, atzerrian irakasle jardutea...). Begira ezazu Interneten: hainbat eta hainbat ideia eta aukera izango dituzu. Hala ere, kontuz! Toki batzuetan horren jasangarriak ez diren bidaiapaketeak saltzen dituzte. Lasaiagoa den beste aukera bat nahiago? Ez dago inolako arazorik. Jasangarritasuna ohiko oporretan ere aurki daiteke. Nazioarteko hotelkateen aldean, bertako ekonomia, ingurumena eta kultura errespetatu ohi dute tokian tokiko hotelek, ohea eta gosaria eskaintzen dituzten etxeek eta kanpinek, betiere ongi kudeatuta daudenean. Turismo jasangarria edo etikoa gero eta ezagunagoa da eta hori seinale ona da.

ona hemen oporretarako zenbait aholku:

Gauza batzuk aldatu egin ditzakegu, turista gisa dugun eragina murrizteko. Esate baterako:

u8232 Toki bakoitzeko biztanleei onura gehien ematen dien aukera hautatuko dut.

Txartelak eta oroigarriak erostean tratuan aritzeak esplotazioa ekar dezake.

urrez itzazu balio handiko baliabide naturalak. Ez itzazu ura eta energia alferrik erabili.

Ez itzazu kutsatzaileak erabili. Esate baterako, ez ezazu garbigarririk erabili ibaietan edo iturrietan.

raman itzazu hondakinak. Bereizi hondakin degradaezinak.

andareak haien berezko tokian utzi behar dira loratzen. Aldaxkak eta sustriak eramatea legez kanpokoa da munduko toki askotan.

agun iezaiezu tokian tokiko merkatariei eta artisauei. Ahal duzun guztietan, eros itzazu tokian tokiko oroigarriak eta artisautzako piezak.

rrespeta itzazu lurralde bakoitzeko eskubideak. Tribuen lurraldeetan, turistek lurralde pribatuan egongo balira bezala jokatu behar dute.

Saia zaitetz oporretako herrialdeari buruzko gauzak irakurtzen; herrialde horretako kultura errespetatzen lagunduko dizu eta ateak irekiko dizkizu.

Herrialde askotan hobe da arropa lasaia eta arina eramatea, arropa estua eramatea baino. Era berean, toki askotan jende aurrean elkarri muxuak ematea ez da egokia.

u8232 Beraz, l'AMERICAN SIERRA CLUB taldeak gomendatzen duen bezala: edozein tokitara zoazela ere, irudiak hartu eta soilik arrastoak utzi!

Iturria: http://www.bcn.es/agenda21/A21_text/guies/GuiaYXC.pdf. 18 orria (katalanez).

Ingeleseko http://www.bcn.es/agenda21/A21_text/guies/GuiaYXC.pdf

2 Testua

Turismoa Mediterraneoan

Turismoaren eragina benetan garrantzitsua da: kalkuluen arabera, Mediterraneoaren arroak barneturismoko 45 milioi turista eta atzerriko 50 milioi turista baino gehiago hartzen ditu ekaina eta iraila bitartean. Espainiak eta Italiak batera hartuta dituzten biztanle guztiak mendiaren eta itsasoaren arteko kostalde-lerroan pilatzen dira, eta uharte batzuetan. Mediterraneoak nazioarteko turismoaren % 35 hartu zuen 1984. urtean; 1996. urtean, eutsi egin zion joera horri, turismoaren % 30 jaso baitzuen; 183 milioi turista gutxi gorabehera.

konomiaren ikuspuntutik, turismoaren garrantzia nabarmena da, 1990ean 73.159 milioi dolarreko dirusarrerak sortu baitzituen. Zenbateko horiek Europan izandako sarreren % 53 eta munduan izandakoen % 29 hartzen dute. Barneproduktu gordinaren ehunekoari dagokionez, turismoa BPGaren % 8 izan zen Frantzian, eta % 9 Espainian. Arroaren hegoaldeko herrialdeetan, ehuneko hauek izan zituzten: Txipren eta Maltan % 27 eta % 17 hurrenez hurren; Egipton eta Tunezen % 7,1; Marokon, % 5,1; Israelen, % 4,2... Gainerako herrialdeetan ehunekoak txikiagoak izan ziren.

urismoaren presioak areagotu egin du uraren poluzioaren arazoa. Horrez gain, akuiferoak gehiegi ustiatu dira eta agortuz doaz. Gainera, gizakiok pilatzearen ondorioz, gero eta larriagoa da hondakinak sortzearen fenomenoak. 1989an, turismoeskaeraren ondorioz, 25.228 hektarea eta 40 milioi m³ edateko ur baino gehiago behar izan ziren instalazioetan. Luxuzko hotel batean, 500 eta 800 litro bitarte behar izan ziren egunean pertsona bakoitzeko. Toki turistiko horietan biztanleek behar duten urkantitatearen oso gaintetik dago hori. Horren ondorioz, 144.000 tona hirihondakin solido sortu ziren, eta 24 milioi m³ hondakinur kontsumitu.

Iturria: http://www.medforum.org/documents/agenda2000/ap2_es.htm#2.10.

3 Testua

Gure herrialdean ere ura aurreztu behar dugu. Turismoa garrantzitsua da, halaber, Mediterraneoaren arroan eta beste toki batzuetan. Horregatik da horren garrantzitsua turismoa jasagarria izatea eta ura zentzuz erabiltzea.

4 Testua

Sar zaituzte honako helbide hauetan ere:

“Turismoa aberastasuna da norberarentzat, familiarentzat, komunitatearentzat eta mundu osoarentzat”. Munduko Turismo Erakundea.

http://www.medforum.org/documents/agenda2000/ap2_es.htm#2.10.
http://world-tourism.org/espanol/newsroom/campaign/turismo_riqueza.pdf

5 Testua

Artikulua

Turismoa nazioarteko jarduera ekonomiko garrantzitsuenetako bat da. Bidaien eta turismoaren munduko batzordearen datuen arabera (WTTC), turismoak % 10,7ko ekarpena egiten dio munduko barneproduktu gordinari (3.497,1 mila milioi dolar). Gainera, 2011. urtean % 11koa izatea espero da (6.958,3 mila milioi dolar). Sektore horretan, 207.062.000 pertsonak dihardute lanean eta kopuru hori munduko lanmerkatuaren % 8,2 da. Kopuruak gora egingo duela uste da, eta 2011. urtean % 9koa izatera iritsiko dela, hots, 260.417.000 langile.

Munduko Turismo Erakundearen arabera (WTO), turismoa ikaragarri hazi da, eta hazkunde horren urteko batez besteko tasa % 7,1 da. Datozen urteotako joanetorrien aurreikuspenek joera bera dute, baina uste da hazkundetasa txikiagoa izango dutela, % 4,3 ingurukoa hain zuzen.

Bilakaera horretan hainbat faktorek izan dute eragina. Alde batetik, teknologiaaroko aurrerapausoek aldaketak ekarri dituzte garraiosisteman, aireko garraioan batik bat. Bestetik, gizartean bizi izandako hainbat aldaketaren ondorioz, bidaiatzeko denbora eta dirua lortu dira. Esate baterako, langileek ordaindutako oporrak dituzte, erretiratzeko adina jaitsi egin da, biziitxaropena luzatu da eta pentsioak igo eta hedatu egin dira. Era berean, hezkuntzamaile igotzearekin batera, beste herrialde nahiz kultura batzuk ezagutzeko, bestelako esperientziak bizi izateko... grina areagotu egin da, eta horrekin turismoa bultzatu da.

Turismoari dagokionez, Europak toki pribilegiatua du munduan. Gainera, Europaren baitan, turismoa hartzen duen estatu garrantzitsuenetako bat bihurtu da Espainia, eta munduko zerrendan hirugarren geratu da, Ameriketako Estatu Batuen eta Frantziaren atzetik. Turismoaren dirusarrereri bagagozkio, bigarren tokian dago Espainia, Ameriketako Estatu Batuen atzetik (Munduko Turismo Erakundearen 1999ko eta 2000ko datuen arabera). Lanmerkatuan, 2001. urtean 2.762.230 langile izan ziren sektore horretan. Kopuru hori guztizkoaren % 18,5 da, eta, 2011. urtean, 3.704.670 izatera iritsiko dela jotzen da, hots, % 21,9 izatera.

Zenbateko horiek ikusita, politikari askok turismoa hartu dute Espainiako herri eta eskualde askoren garapen ekonomikorako eta sozialerako eragiletzat. Turismojarduera oso tresna garrantzitsua iruditu zaie, azken urteotan lortu den maila ekonomikoari eusteko.

Turismoeskaintza bideratzeko, nahitaezkoa da gaur egungo turistaren ezaugarriak ezagutzea eta zer nahi duen jakitea.

Munduan egiten diren joanetorrien kopuruak gora egin du nabarmen azken hamarkadan. Izan ere, ekonomia globalizatu egin da, merkataritza pixkanaka liberalizatu da nazioartean, berrikuntza teknologiko asko lortu dira eta informazio nahiz telekomunikaziosistemetan iraultza handia gertatu da. Faktore horien guztien ondorioz, era guztietako trukeak eta hartuemanak indartu dira herrialdeen artean.

Gaur egungo turista ez da duela urte batzuetakoa bezalakoa. XX. mendearen bigarren erdiko masaturismoa delakoak, hots, turismoa munduko jarduera ekonomiko garrantzitsuenetakoa bilakatu zuenak, beste turismomota bati egin dio lekua. Hau da, badirudi pixkanaka masifikatzen zihoazen tokietarako pakete estandar merkeak erosten zituen bidaiaria nekatzen hasi dela. Egungo turistaren ezaugarriak bestelakoak dira.

Nahiago du esperientziak bizitzea, eta askotariko gustuak eta lehentasunak ditu. Era berean, ingurumenaz arduratzen da eta oporrak tartekaturik hartzen ditu.

Horrenbestez, beste aukera batzuk sortu dira estatuko hainbat tokitan. Esate baterako, "betiko helmuga" izenez ezagutzen direnek produktua berriz definitzeari ekin diote, eta,

eguzkia hartzera eta hondartzara bideratutako ohiko turismoan, hobekuntza garrantzitsuak gehitu dituzte. Bestela esanda, eskaintza dibertsifikatu egin dute. Bestalde, beste toki batzuek, eta batez ere barnealdeko tokiek, oso aukera gutxi izan dituzte turismoaren onurak eskuratzeko. Orain, ordea, pentsatu ere egin ezin zitezkeen produktuak eskaintzen dituzte, hala nola ekoturismoa, landaturismoa, abentura-turismoa, kirolturismoa, kulturaturismoa eta abar.

Iturria: <http://www.sgci.mec.es/uk/Pub/Tecla/2002/feb15a.html>

Gehiago jakiteko:

Test bat egin nahi al duzu? Nolako turista zaren jakin nahi duzu? Sar zaitetz hemen:

http://www.medforum.org/ulixes21/cas/nomes_cas/